

Секція № 4

Сучасні напрямки фінансування інновацій малого та середнього бізнесу

УДК: 330.341.1

Вікторія Гмиря

*к.е.н., доцент кафедри фінансів та банківської справи,
Черкаський інститут ДВНЗ «Університет банківської справи»,
viktoryagmirya@ukr.net*

СУЧАСНІ НАПРЯМИ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В АПК УКРАЇНИ

СОВРЕМЕННЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСИРОВАНИЯ ИННОВАЦИЙ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В АПК УКРАИНЫ

MODERN DIRECTIONS OF FINANCING OF INNOVATIONS OF SMALL AND MEDIUM BUSINESS IN UKRAINE APK

Анотація. В сучасних умовах господарювання малого та середнього бізнесу АПК України інноваційній складовій приділяється головна увага, оскільки економічний розвиток цієї галузі безпосередньо пов'язаний з розробкою інноваційних продуктів чи інноваційних технологій вирощування аграрної продукції.

Анотация. В современных условиях хозяйствования малого и среднего бизнеса АПК Украины инновационной составляющей уделяется главное внимание, поскольку экономическое развитие этой отрасли напрямую связан с разработкой инновационных продуктов или инновационных технологий выращивания аграрной продукции.

Abstract. The innovation component is given the main attention, since the economic development of this industry is directly related to the development of innovative products or innovative technologies for the cultivation of agrarian products, in modern conditions of small and medium-sized businesses of the agroindustrial complex of Ukraine.

Специфіка сучасної конкурентного середовища і особливості стратегічного управління підприємством в умовах, проведених в країні, аграрних реформ обумовлюють необхідність удосконалення заходів підтримки та розвитку малих і середніх агропромислових підприємств з метою підвищення їх конкурентоспроможності та ефективності виробничої діяльності.

Малі та середні підприємства у всьому світі стикаються з низкою проблем, як внутрішніх, так і зовнішніх, які перешкоджають їх розвитку. До факторів, що негативно впливають на розвиток МСП відносять недостатній доступ до фінансових послуг і ринків, несприятливу політику і нормативно-правове середовище, труднощі отримання «економії за рахунок ефекту масштабу», нестабільні системи внутрішнього контролю, погана культура управління, корупція, ризики безпеки, відсутність кваліфікованих кадрів, а також відповідної інфраструктури.

Через фінансову нестабільність та найчастіше непрозору діяльності МСП важко отримати зовнішнє фінансування, необхідне для модернізації та розвитку виробництва. Результатом цього стає консервування технологічної відсталості.

У зв'язку з цим, найбільш істотним бар'єром розвитку МСП є відсутність доступу до фінансування та до ринків. Ці два фактори справедливі для всіх МСП, але ще більш критичне значення, через специфіку виробництва, вони мають для малих сільськогосподарських підприємств. Без оборотного капіталу та капітальних вкладень, малий бізнес приречений на щоденну боротьбу за виживання. Виробничий цикл сільськогосподарської діяльності зумовлений непередбачуваністю фінансування та має важливе значення для успішної роботи малого підприємства. Згідно зі статистикою СОТ, в країнах, що розвиваються більш 45-55% МСП не мають доступу до кредитів фінансових установ, і ця цифра може збільшитися до 72% в разі мікропідприємств АПК. Структурам управління МСП часто не вистачає формалізованості: це ускладнює збір необхідної для видачі кредиту фінансової інформації і підвищує кредитні

ризика. Більшість МСП не зможе забезпечити необхідний для отримання кредиту перелік документів, а також не мають прийнятної майна, яке могло б виступити в якості предмета застави по кредиту. [1]

В Україні немає державних програм, спрямованих на розвиток бізнесу, а всі інвестиційні пропозиції виходять від різних міжнародних організацій. При цьому умови такого фінансування вельми вигідні, адже є можливість отримати велику суму під невеликий відсоток. Міжнародні організації віддають перевагу фінансуванню аграрного сектора, галузі інформаційних технологій і проектів, пов'язаних з використанням альтернативної енергетики.

USAID кредитує аграріїв України через кредитні спілки. Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) розробило проект кредитування українських аграріїв у сільській місцевості через кредитні спілки. Програма розрахована на період з 2016 по 2020 рік. USAID відповідає за фінансування проекту, а його реалізацією займається Всесвітня рада кредитних спілок (WOCCU). За даними статистики Нацкомфінпослуг, в цьому році кількість членів кредитних спілок в Україні скоротилося на 13% - до 674,1 тис. осіб. За кількістю учасників лідирують союзи Львівської області (110,7 тис. Осіб), за розміром активів - союзи Києва та Київської області (576,7 млн. грн).[2]

Ще одним з важливих міжнародних інвесторів в розвиток малого та середнього бізнесу АПК є Європейський інвестиційний банк. Умови «аграрного» кредиту передбачають 50%-ве фінансування проектів малих і середніх фермерських господарств. Другу половину суми аграрії отримують від українських комерційних банків. Таким чином, кредит ЄІБ згенерує кредитний потік розміром 800 млн євро. Гроші будуть спрямовані в сектор виробництва зернових і олійних культур, а також на розвиток рибного господарства України. Зокрема, кошти сфокусують на створенні інфраструктурних об'єктів і розвитку логістики. [3]

Інноваційна діяльність МСП аграрного сектору визначається проблематичною з позиції низької інвестиційної привабливості галузі. Незважаючи на те, що сільське господарство має високий інвестиційний потенціал, хоча б тому, що в світі відчувається нестача продовольства, а проблема голоду в деяких країнах стоїть дуже гостро, основним інвестором в сільське господарство України є держава. Приватний бізнес не поспішає вкладати гроші в розвиток цієї галузі економіки з деяких причин. Крім галузевих особливостей, одними з основних стримуючих чинників є: довгостроковий характер інвестування в сільське господарство, слабкий розвиток конкурентного середовища, порівняно більш висока прибутковість вкладення фінансових коштів в галузі IT-технологій та торгівлі в Україні.

Перехід від підприємств IT-технологій та торгівлі в сторону МСП аграрного сектору слід сприймати не як переорієнтацію державної політики від одних галузей до інших. Навпаки, Україна потребує високорозвинених підприємствах IT-технологій та торгівлі також, як і в високорозвинених МС підприємствах аграрного сектору. Просто в сучасній Україні підприємства цих галузей знаходяться в різних економічних умовах і МС аграрні підприємства в цьому відношенні сильно програють.

Таким чином, для запуску інноваційної активності МС аграрних підприємств треба знайти джерела фінансування інновацій. Для цього необхідно відновити і розвинути інвестиційний потенціал АПК України на основі формування економічного механізму його регулювання, що дозволить підвищити ефективність його функціонування.

Література

1. *Мартинюк М. А.* Інновації в сільському господарстві / М. А. Мартинюк, Т. М. Ратошнюк // Наука й економіка. – 2014. – № 2 (34). – С. 94–98.
2. Бизнесменам на заметку: где искать поддержку малому и среднему бизнесу: [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.bakertilly.ua/ru/news/id1095>
3. Дочекалися: малі та середні фермери отримують європейське фінансування: [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://forbes.net.ua/ua/business/1421933-dochekalisya-mali-ta-seredni-fermeri-otrimayut-evropejske-finansuvannya>
4. *Лупенко А.Ю.* Сучасні технології венчурного фінансування аграрного бізнесу // Облік і фінанси. — 2015. — №1.